

DESCRIPCIÓ DEL FONS DOCUMENTAL DE LA GERMANDAT DEL GREMI DE BOTERS DE TARRAGONA (1817-1891) SEGONS LA NORMA DE DESCRIPCIÓ ARXIVÍSTICA DE CATALUNYA (NODAC)

1.- ÀREA D'IDENTIFICACIÓ

- 1.1.- **Codi de referència:** CAT AHCT 04 12
- 1.2.- **Nivell de descripció:** Fons
- 1.3.- **Títol:** Germandat del Gremi de Boters de Tarragona
- 1.4.- **Data (es):** 1817-1891
- 1.5.- **Volum i suport:** 0,1 metres lineals (1 capsa)

2.- ÀREA DE CONTEXT

2.1.- **Nom del productor:** Germandat del Gremi de Boters de Tarragona

2.2.- Història del productor:

L'evolució del gremi de boters ha anat lligada a l'exportació del vi i dels seus derivats, i per tant, també a l'activitat comercial del port de Tarragona. Al 1783 hi havia cinc destil·leries a Tarragona i al 1797 la ciutat registrava onze tallers de boters. Val a dir, que la indústria principal de Tarragona era l'exportació de l'aiguardent.

L'estructura gremial es troba documentada a Catalunya l'any 1200. Durant el segle XI els oficis s'associen basant-se en l'associació mútua i el treball en les ciutats fins a crear l'artesanat com una activitat urbana. Tot i així, no fou fins el segle XIV que a Tarragona sorgeixen els primers gremis. La primera confraria dels boters i la dels fusters fou la de Sant Josep.

L'augment de demanda de bótes al llarg del segle XIX produí que els professionals boters constituïssin la mutualitat de la Hermandad de San Luís Obispo. La seva activitat es basava principalment en protegir els seus agremiats de les malalties i de situacions d'impossibilitat per a exercir l'ofici. Però també s'implicaren en les festes de la ciutat, formant part del Carnaval i del Seguici Popular.

El reglament d'aquesta mutualitat data del 1817 i no fou reformat fins el 1891 i la última modificació fou el 1923. En aquest últim es comença a percebre la crisi de la boteria que patia des de principis del segle XX, ja que els pagesos portaven el vi a les cooperatives i aquestes tenien grans recipients de ciments, i les bótes van quedar relegades a cellers particulars.

2.3.- Història arxivística:

2.4.- Dades sobre l'ingrés:

Es desconeix quan es va ingressar el fons, atès que es trobava dins del fons municipal. L'any 2005, en un primer moment, la documentació es va

traslladar al dipòsit que el Servei d'Arxiu i Documentació de l'Ajuntament tenia a la plaça de la Font núm. 1 de Tarragona. Però a mitjans del 2012, el Servei d'Arxiu i Documentació s'ubicà a l'avinguda Vidal i Barraquer s/n, Magatzem 2 – Espai Tabacalera i com a conseqüència, tots els fons documentals també canviaren d'emplaçament.

3.- ÀREA DE CONTINGUT I ESTRUCTURA

3.1.- Abast i contingut:

El fons consta d'una capsa on es pot consultar el primer reglament de la Hermandad de San Luís Obispo i també tot el moviment econòmic d'aquest gremi des del 1817 al 1891. També s'ha conservat una relació de la correspondència que mantenia el gremi i un registre dels membres.

3.2.- Sistema d'organització:

S'ha elaborat un quadre de classificació propi per aquest fons i s'ha estructurat en dos apartats. El primer fa referència als òrgans de govern, on es pot trobar el reglament del gremi. El segon apartat, és l'administració. És a dir, la relació dels membres, els diferents temes econòmics i la correspondència d'aquesta.

El quadre de classificació és:

1.- ÒRGANS DE GOVERN DEL GREMI

1.1.- Ordenances

2.- ADMINISTRACIÓ DEL GREMI

2.1.- Registre de membres

2.2.- Correspondència

2.3.- Cobrament i mesades

2.4.- Caixa

2.5.- Gestió de despeses

3.3.- Informació sobre avaluació, tria i eliminació:

Tota la documentació es considera de conservació permanent, ja que és documentació del segle XIX.

3.4.- Incrementos:

No es preveuen increments ja que el productor no existeix. En el cas que apareguessin més documents, s'incorporarien al Fons de la Germandat del Gremi de Boters de Tarragona del Servei d'Arxiu i Documentació de l'Ajuntament de Tarragona.

4.- ÀREA DE CONDICIONS D'ACCÉS I ÚS

4.1.- Condicions d'accés:

D'acord amb la normativa vigent, i tenint en compte que la documentació és pública, els documents del fons són de lliure accés.

4.2.- Condicions de reproducció:

La reproducció dels documents i l'ús de les reproduccions queden contemplats pel Reglament d'Arxiu de l'Ajuntament de Tarragona i patrimoni documental en el capítol IV, articles 54-57.

4.3.- Llengües i escriptures dels documents:

Majoritàriament la llengua de la documentació és la castellana, tot i així, hi ha documents escrits en català. Gairebé tots els documents són impresos, però també, en molt poques ocasions, de manuscrits.

4.4.- Característiques físiques i requeriments tècnics:

Està en bones condicions, no s'observen fongs, ni oxidació, etc.

4.5.- Instruments de descripció:

Està a disposició de l'usuari una relació de la documentació, on es detalla el contingut de cada unitat d'instal·lació i les dates extremes.

Aquesta informació es pot consultar a l'ordinador de la sala de consulta amb el programari Excel i a la pàgina web del Servei d'Arxiu i Documentació Municipal.

5.- ÀREA DE DOCUMENTACIÓ RELACIONADA

5.1.- Existència i localització dels originals:

Els originals es conserven a les dependències municipals del Servei d'Arxiu i Documentació de l'Ajuntament de Tarragona (CAT AHCT 04 12).

5.2.- Existència i localització de reproduccions:

Tota la documentació és original, per tant, no existeixen reproduccions.

5.3.- Documentació relacionada:

En l'inventari de la documentació històrica de l'Ajuntament de Tarragona es troba relació amb diferents sindicats, germandats i fins i tot amb la de boters.

Com s'ha comentat, els gremis estaven estesos per tot el territori i es celebraven congressos, per tant, cal suposar que en diferents arxius històrics es poden trobar documentació que faci referència a aquest gremi, com és el cas de l'Arxiu Històric de la Ciutat de Barcelona.

5.4.- Bibliografia:

- Teixell Navarro, Imma; *L'ofici de boter a Tarragona*; Ed. El Mèdol, Col·lecció Els Titans, sèrie Festa Major, 6; Tarragona; 2006.
- Alegret, Adolf; *Tarragona a través del siglo XIX* (historias y anècdotas); Torres & Virgili, Impresores, Tarragona; 1924.
- Magriñá, Antonio de; *Tarragona en el siglo XIX*; Establecimiento Tipográfico de Herederos de J.A. Nel-lo, Tarragona, 1901.

- Rovira i Gómez, Salvador J.; *Historia de Tarragona. L'època de les revolucions, les guerres i el reformisme borbònic IV*; Pagès Editors, Lleida, 2011.
- *Ordenanzas aprobadas por el Supremo Consejo para la erección de un monte-pio y socorro de los individuos del gremio de maestros cuberos de la ciudad de Tarragona*. Impremta d'Antonio Berdeguer, Tarragona, 1848.
- Diari de Tarragona del 10 de maig de 2015. Article de Mercè Toldrà Dalmau "L'ofici de boter".
- Pous, Martí; Serrano, Yolanda; *L'ofici de boter: història i folklore*. El Racó, 1990, pàg. 19-21.

6.- ÀREA DE CONTROL DE LA DESCRIPCIÓ

6.1.- Autoria i data:

Servei d'Arxiu i Documentació de l'Ajuntament de Tarragona (AHCT), 2020.

6.2.- Fonts:

S'ha utilitzat com a font la bibliografia citada en l'apartat de Bibliografia.

6.3.- Regles o convencions:

Norma de Descripció Arxivística de Catalunya (NODAC), Barcelona: Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura. Subdirecció general d'Arxiu i Associació d'Arxivers de Catalunya, 2007.